

Observatorul este de done ori in septembra, miercurea si sambata.
Prețul
pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimis cu posta in laștii monarhiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. seu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. seu 11 franci; — numeri singuratici se dău căte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Nr. 19.

Sibiu, 4/16 Martiu 1878.

Anul I.

Independentia judecatorilor regesci in Ungaria si Transilvania.

(Fine.)

Citindu cineva cu luare-aminte raportulu dlui Perczel cu care'si motivédia proiectulu seu, se va impiedeca la cîteva locuri de simptomele cele mai pronuntiate, din care cunosci, că elu lupta pentru omnipotenti'a ministrului asupra judecatorilor. Dn. Perczel asta, că legea din 1871 are mai multe scaderi batatorie la ochi (több kirívó hiány). Numai dupa siese ani atâtea defecte? Cumu? A fostu acea lege creata de vreunu improvisator, n'a trecutu ea că proiectu prin consiliulu ministeriale, prin sectiuni dietali, prin pén'a vreunui bunu legistu, prin desbaterile camerelor, si creatorii ei n'au avutu la nasulu loru modele europene?

Dn. Perczel asta intre altele, că afara de cele doue casuri de amovibilitate, prevedute in legea din 1871, sunt mai multe alte casuri importante de amovibilitate (több fontos eset); dara nu anumesce nici-unul; cere numai că remediu auctorisatiunea, că in casuri de acelea se pôta stramuta pe judecatori pre căte 6 luni (pag. 6 a raportului). Aci dara lucrul eua asia, că restantile aru fi numai pretestu, éra stramutarea pe 6 luni se demasca că pedépsa, pe care ministrulu se o pôta repetă asupra aceleiasi persoane ori-candu ii va conveni; că-ci adeca nu stă nicairi, că pe unu judecatoriu pedepsitu cu esiliu de 6 luni dela statuinea si famili'a sa, ministrulu se nu'l mai pôta trimite si a dou'a óra pe alte siese luni aerea.

In cîtu pentru stramutarea totala din pedépsa, se dice in proiectu (§ 3), că dupa intrarea senteniei in putere legale, ministrulu in terminu de 6 luni de dile este obligatu a midiuloc la Mai. Sa stramutarea judecatorului pedepsitu. Nu cumu-va sententi'a se supune Mai. Sale spre confirmare seu cassare? Intielega jurisconsultii Europei acăsta procedura, noi ne marturisim nesciunti'a, că nu o pricopemus de locu. Sententi'a intra de es. in poterea ei la 1 Iuliu; din tenoreei ei judecatoriulu condamnatu scie ce pedépsa 'lu astăpta: cu tôte acestea ministrului se i se dea dreptulu de a'lu mai pedepsi si elu, tienendu'lu pâna in ajunulu anului nou intre focu si apa. Se dice apoi, că dupa 6 luni sententi'a tribunalelor corectionali nu mai are valore, déca ministrulu in acelu restimpu nu a midiulocitu permutterea judecatorului condamnatu. In acestu casu

ce rola aru avea tribunalele si curtile inalte? Noi nu o spunemu, isi voru spune-o ele.

Dupace ne fu vorb'a despre responsabilitatea judecatorilor, ar trebui se ne ocupamu si de responsabilitatea ministrilor, asia precum e stabilita si regulata prin legi in cîteva staturi europene. In sensulu proiectului de lege ce ne stă de inainte, nu ar mai poté fi vorba de independentia judecatorilor; asia cu atât este necesitatea mai imperiosa a se crea lege pentru cea mai stricta responsabilitate a ministrilor; că-ci astadi de es. potu se fia intr'o tiéra totu ministrului frati buni cu archangelii Michailu si Gavriilu, caroru inse preste pucinu se le succeda altii, adeverati tirani, ómeni de nimicu si chiaru talhari, precum se vediusera in secolulu trecutu in Anglia*), éra in Franci'a chiaru si in dilele nôstre sub Ludovicu Filipu**) si Napoleonu III, in Churhessen unu adeveratu tiranu**), in Romani'a unu hotiu că greculu Vilara, in Greci'a deunadi trei condamnati pentru simonia, in Austri'a câtiva asia numiti „Geschäftari“. Dara se facemu abstractiune de caracterulu ori-carui ministru, se tienemu in ochi numai actual'a sisthema gubernementala si alaturea cu ea opiniunile si sentimentele nationali a le ministrilor. Diariele magiare din opositiune publica de cîtuva timpu pe tôte tonurile, că de es. ministrulu Colomanu Tisza uresce din totu sufletulu pe natiunile nemagiare, éra mai virtuosu pe romanii si pe sasii din Transilvania. Asia ne spunu ele. Noi scimu numai una: că inainte cu cinci ani, unu deputatu pre candu se afla in opositiune, a disu in siedint'a publica a dietei, că déca valachilor nu le placu legile, la care'i supune natiunea magiara, se se duca la Bucuresci. Ve aduceti aminte, că acelu sarcasmu a produsu atunci in totu corpulu natiuniei nôstre resimtiu generale si a fostu comentatu cîteva septembri prin diarie. Mai tardi acelasi deputatu se facu ministrul presidente. Multi se miră, că anume romanii intempinara ministeriulu seu cu absoluta neincredere, in care mesurile luate anume in causele nôstre eclesiastice si scolastice, cumu si cîteva processe de pressa intentate foilor romanesci pentru nimica tôte, apoi chartiile care s'au aflatu in ar-

*) Epistolele politice ale lui Junius.

**) Teste et Cubière, condamnati infamii si esilati.

***) Hassenpflug, supranumit Hassenfuch.

chivulu episcopului Olteanu, ilu confirmara de se pote, si mai multu. Asia dara, déca ministrulu Perczel are causa de a se teme de independentia judecatorilor, nationalitatile au indieciu mai grava a se teme de independentia ministrilor; éra acăsta causa devine in Transilvania imperativa, pre cîtu timpu press'a romanescă si germană din acăsta tiéra gene sub jugulu greu alu \$-loru 300 et 302 din codicele penale, in poterea caruia unu singuru suspinu de dorere, o expresiune altumentrea innocentă, dara dorerosă, se pote califica de cătra procurorul că delictu infricosiatu. Dara ce press'a? Pre cîtu timpu ministeriului ii este data mana libera, adeca potestate absolutu discretionaria asupra locuitorilor acestei tieri, unde mai poté fi aci vorba de incredere, inca nici atunci, candu ministrui unui statu aru fi alesi dintre cei 40 de santi seu martiri.

Transilvania.

Sibiu, 15/3 Martiu. Pe la inceputulu lunei c. disparuse neo'a mai de totu din regiunile centrale a le acestei tieri si se mai vedea numai la munti; dara in 8 si 9 a ninsu si ploatu cu furtune in tôte tiér'a acăsta. De a séra dela 8 óre ninse tôte nöpte si continua astadi cu ventu furiosu, care ne aduce aminte dilele lui Martiu din 1848, in care trupele austriace cu cele rusesci si pe urm'a loru mai multe mii de refugiatii s'au retrasu dela Sibiu si Brasovu in tiér'a vecina, spre a scapa de inaintea basi-bozucilor de atunci. In Romani'a nu a fostu éra lunga si grea că in alti ani; celu pucinu diariele din capitala spunu, că pe acolo au dile frumose de primavéra; éra dela economii nostrii de vite, margineni si saceleni, căti mai tienu turme in Romani'a afiamu, că aceleau au ernatul bine preste asteptare, ceea ce intre evenimentele bellice actuali au fostu pentru ei adeverata gratia dumnediesca. De altu-mentrea starea acestei clase importante a locuitorilor Transilvaniei se schimba pe anu ce merge, tocma in sensulu oppusu din ceea ce fusese escelent'a idea a imperatului Iosifu II, adeca: economii de vite romani in locu de a imigră, seu incai a remane in Transilvania căti sunt, ei emigra neincedat si se asiédia pe la mosii, parte mare inse si pe la orasie renumite de comerciul loru, că Brail'a, Galati, Ploiesci, inca si

Foisióra „Observatoriului“.

O poveste frumoasa.

Dedicata fetelor frumos

de Priucipes'a de Beaumont.

Au fostu odata unu seignoru, care avea doue fete gemene, carora le-a datu doue nume ce se potriveau de minune. Pe una, care era forte frumoasa, o numi Béloáta, era pe a dou'a, care era forte urita, o numi Laidronetta. Ele au fostu incredintate la institutori si pâna la alu douisprediecelea anu au fostu lasate la invetiatura. Inse dupa aceea mam'a loru factu o prostie, de óre-ce fara că se cugete, că ele mai aveau inca multe de invetiatu, le duse la petreceri. Fetelor le placea se'si petréca si erau prea multumite a vedea lumea asia, că si in decursulu lectiunilor ele nu se occupau decatul de petrecerile loru. Urmarea fu, ca institutori incepura a le fi urfti. Ele inventau o mii de preteceste că se nu invetie. Asia se intempla, ca odata avéa se celebrie diu'a nascerii loru; de alta-data erau chiamate la unu balu seu la o adunare, si prin urmare trebuiau se se gătesca, ba se intempla adesea, ca ele scriau bilette institutorilor, in care i rugau că se nu via la lectiuni. De alta parte institutorii, cari vedeu că cele doue fetitie nu mai aveau placere se invetie, nu se prea inbuldau a le da lectiuni, pentru că in tiér'a aceea, institutorii nu da lectiuni numai pentru că se castighe bani, ci mai multu pentru placerea de a vedé progresandu elevile loru, si asia fetitie se simtiu prea multumite. Ele ajunsera asia pâna la alu cincisprediecelea anu, si in etatea acăsta Belota se facuse asia de frumosa, incătu era admirata de toti, căti o vedea. Candu mam'a si ducea fetele in societate, toti cavalerii facécurte Belotei. Unulu i laudá guriti'a, altulu ochisiorii, manisior'a si tali'a ei, si pe candu i se facéu aceste laude, nici nu se gădeau că sor'a ei ecista si ea pe lume. Laidronetta murea de necas, pentru că era

urita, si-o cuprinse unu desgustu forte mare asupra lumiei si asupra societatilor, unde tôte onorile si preferintele se indreptau numai la adres'a sororei sale. Ea se decide deci ca se nu mai cercetăde societatile, si intr'o di fiindu chiamate érasi la o petrecere, ce avea se se termine cu unu balu, ea dise mamei sale, că are durere de capu si că doresce se remana acasa. Dara acasa i era urtu de morte, si pentru că se omore tempulu, se duse la bibliotec'a mamei sale, că se caute unu romanu, inse spre durerea ei, soro-sa luase chia'a cu sine. Tatalu seu inca avea o biblioteca, acăsta inse cuprindea numai carti serioze, pe care ea le ura din sufletu. Dara cu tôte acestea se vedu nevoita se ia una. Acăsta era o colectiune de scrisori, si deschidiendu dete preste urmatorea scrisore:

„Me intrebă, că de unde vine, că parte mare a fetelor frumos sunt proste si stupide? Eu credu căti pociu spune caus'a. Acăsta nu este, pentru că ele nascundu-se, aru primi mai pucinu spiritu că celelalte, ci pentru că ele iu negligéda si nu iu cultiva. Tôte femeile sunt vane, ele voru se placa. O femeia urita scie, că ea nu pote fi iubita pentru frumseti'a fetiei, ceea ce i inspira ide'a că se se distinga prin spiritul seu. Prin urmare ea studiadu multu si ajunge se fia amabila chiar in contra naturei. Cea frumoasa din contra, n'are decatul se se arate, pentru că se se arate, si vanitatea ei este satisfacuta. Nereflectandu niciodata, ea nu cugeta, că frumseti'a ei nu va dura totu-déuna, si de altcum ea este atât de multu ocupata cu gatel'a sa, cu grigea de a cerceta petrecerile pentru ca se se arate, se primesca laude, in catu nu i aru remanea tempu se'si cultivate spiritulu, chiar si déca aru simti necesitatea. Ea devine deci o prosta, ocupata numai cu copilarii, gateli si spectacole. Acăsta durează pâna pe la treidieci de ani, celu multu patrudieci, déca cumva variol'a (versatulu) seu vreo alta boli nu dà preste ea că se i strice frumseti'a. Inse candu cineva nu mai este tineru, nu mai poate invetia si asia acăsta femeia frumoasa, care acum nu mai este frumoasa, remar, o prosta pentru totu restul vietiei sale, de si natur, o daruise cu totu atât

spiritu că si pe celelalte, pre candu cea urita, care au ajunsu a fi forte amabila, si bate jocu de boli si de betranetie, care nu i potu strica nemica . . .“

Laidronetta dupa ce au cétitu acăsta scrisore, ce parea a fi fostu scrisa anume pentru ea, se decide se profite de adeverurile pe care i le descoperise. Ea si rechiamă institutorii, se aplică la lectura, face reflexiuni judiciose asupra lucrurilor cetite si in scurtu tempu ea ajunge a fi o copila de merite. Candu trebuia se merge cu mama sa in societate, ea totudéuna si petreceea nunai cu persoane de acelea, in cari observă spiritu si logica, i intrebă asupra celor mai diferite obiecte si i si ficsă tôte acele lucruri bune, despre cari i audia vorbindu; ba se dedă a si-le si notă, pentru că se nu le uite, si candu era de sieptespredieci ani, ea vorbea si scria atât de bine, in cîtu tôte personele de óresi-care meritu simtia placere a i face cunoscintia si a intra in corespondentia cu ea. Amendoue sororile se maritara in aceea-si di. Béloáta luă de barbatu pe unu principe, care era frumosu si n'avea decatul douedieci si doi de ani. Laidronetta se marită cu ministrulu acelui principe, care avea patrudieci si patru de ani.

Acesta recunoscuse spiritulu acestei copile si o stimă prea multu, dara pentru ca faci'a aceleia pe care o luase de socia nu era de asia, ca se i inspire amoru, elu revelă Laidronettei, ca nu simte decatul amicitia pentru densa. Acăsta era totu ce pretindea ea si nu era de locu jalusa de soro-sa care se maritase dupa unu principe, care era forte inamoratu de ea, nu se putea desparti nici macaru unu minutu de ea si o visă in tôte noptile. Béloáta se simtia forte fericita in decursu de trei luni; inse dupa acăsta barbatulu ei care o veduse in tôte dilele, incepù a se deda cu frumseti'a ei si a se cugeta, că nu trebuea se renuntie la tôte pentru femeia sa. Se ducea deci la venatore si intreprindea alte excursiuni de petrecere fara soci'a sa, ceea ce Béloáta i se parea forte extraordinaru: pentru că ea se magulise cu ide'a, că barbatulu ei o va iubi totudéuna in acelasiu gradu, si acuma vediendu ca amorul lui incepe din ce in ce a se reci, se simtia cea mai

Ori-ce inserate, se plasesc pe serie său linia, cu litere merunte garmondu, la prima publicare căte 7 cr., la adou'a si a treia căte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurul publicu. Prenumeratiunile se potu face in modul cel mai usior prin asemnatitudine postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatorul in Sibiu.

Mizilu, Buzeu, Calarasi etc. Multime de familii au saracitu cu totul aici in Transilvania; anume din Sacele si din alte comune muntene remanu si case parasite, ca-ci familiile se trag succesive la avereia cată le mai remase in România, care castiga in tresele unu elementu nationale curat, frumosu, bine facut, laboriosu. Asia se implinesce in catuva dorintă fanaticalui deputatu br. Orbán Balázs, care in fainosele sale publicatiuni doresce din sufletu, ca romanii din Sacele (7 sate) se dispara si se remana numai secuui cei supranumiti Ciangai (Csángó). Amu disu, ca dorintă lui se implinesce numai in catuva, pentru-ca si pe ciangai ii audi in tote dilele dicindu in dialectulu loru: Menyunk a tzáraba, ne mai szokot aljunk itt sokat, mert hiába povesztálunk, nincs miböl elni.*)

Si in adeveru ca si dintre ciangai trecu mereu, barbati cu femei si se stabilescu in România cu atât mai usioru, ca aceasta rassa magiara a ciangailor, de origine si faptura cu totul misterioasa, este singura din tote, care se impaca si se assimila mai usioru cu elementulu romanescu.

Unii margineni au inceputu a-si érna vitele loru de pucini ani incóce in „Campi'a“ Transilvaniei pe la cată unu dominiu boierescu. Aceiasi economi cunoscu bine Bulgari'a, Dobrogea, Basarabi'a romanésca, pe unde au petrecut multe erne; densii inse ne asigura, ca saraci'a si calamitatea poporului nicidecum nu era mai mare in Bulgari'a sub turci, decât este ea pe „Campa“. Cerealiile nu aru fi scumpe, dura poporulu nu mai are nimicu pe ce se mai cumpere, pentru-ca esecutiunile iau latu totu.

Esecutiuni! tocma citim in diariele din capital'a Ungariei, ca mai deunadi s-au comunicatu adunarei municipale unu raportu, din care ese d. e., ca in lun'a cutare spre a scote 2400 fl. restantie, s-au facut la 12 mii spese de esecutiune. Spese in adeveru fabulose, la a caroru lectura mintea omului stă pe locu.

— Adunarea generale a institutului Albina din Sibiu se tienă in tota regulă in 12 si 13 a le l. c. Actionarii din afara, cumu din Banatu, dela Blasius etc. isi avura aci pe representantii loru. Din revisiunile comisionali esmise de cătra adunare a resultatu, ca apoi unulu din cei mai aprigi criticatori ai administratiunei in alta di isi retrase inculparile sale in facia adunarei, care din partea sa aprobandu bilantul anuale, votă totu-odata consiliului administrativ si comitetului de revisiune recunoscintia si multiamita. Castigulu anuale netto este de 33230 fl. 24 cr., din care actionarii primescu 9%, era 1140 fl. 40 cr. se trecu la comptulu de castig si 365 fl. se dau spre scopuri filantropice; de si acestu institutu nu este filantropicu, precum s'a observat ca credu unii omeni din mare erore, ci este institutu de castig,

*) Se mergemu in tiéra (in România) se nu ne mai socotim multu, ca vorbim indesertu, candu nu avem din ce traí.

nefericita fiintia din lume. Ea i se plangea, i facea imputari, se certă si érasi se impacă, inse lamentarile ei innoindu-se pe fiacare di, principelui i se ură de a o mai asculta. Intr-altele Béloa dobândindu unu pruncu, slabii si frumeti'a ei disparea vedindu cu ochii asia, ca in fine barbatulu ei, care o iubise numai pentru frumeti'a ei, acuma nu o mai iubea. Superarea ce o consumă i strică si mai multu facia, si pentru-ca nu sciă nemica, conversatiunea ei era forte monotóna. Celor tineri li se ura cu ea, pentru-ca era totu trista, era celor mai inaintati in estate si care avea bunulu simtiu, inca li se ura cu ea, pentru-ca era prosta asia, ca se afă singura diu'a intregă. Ceea ce maria si mai multu supararea ei, era, ca Laidronetta soru-sa era fiintă cea mai fericita din lume. Barbatulu ei o consultă asupra afacerilor, i comunică tote ideile sale, urmă consilielor ei si pretutindenea dicea, ca: soci'a lui este cea mai minunata amica din lume. Principelui insusi, care era unu omu de spiritu, i placea se conversedie cu cumnata-sa si dicea, ca nu se pote retiene de a nu casca chiaru dupa o diumatate de ora, candu se afa cu Béloa, pentru-ca ea nu scie se vorbesca, decât numai despre toalete, la care elu nu se pricepea de locu. Desigurul pentru femeia sa crescă asia de multu, ca elu o tramise la tiéra, unde avea tempu se i se urasca dupa placu, si unde aru fi murit de suparare, decât sora ei Laidronetta nu aru fi avutu bunetatea se o cercetedie catu putea mai desu. Intr'o di, pe candu se incercă se o mangaie, Béloa i dise: dara sora draga, cum se face, ca ecista diferintia intre mine si intre tine? Nu pociu se nu vediu, ca tu ai forte multu spiritu, pre candu eu sunt o prosta, de si candu eram copile ne diceau, ca minte avem un'a ca si alt'a. Atunci Laidronetta i istorisit aventure sa si i dise: tu esti forte suparata pe barbatulu teu, pentru-ca te au tramsu la tiéra, si totus imprejurarea acesta, care tie ti-se pare ca cea mai mare nefericire a vietiei tale, pote se faca fericirea ta, decă vei vrea. Tu inca nu esti de nouesprijece ani, ceea ce aru fi prea tardiu, pentru ca se te aplici la studii in midiuloculu distractiunilor ora-

banca si cassa de economii, ca ori-care alta, destinata a da bani imprumutu cu procente moderate. Intru altele protocoole adunarei generali se publica, si ele voru spune restulu.

Ungaria.

B.-Pesta „P. Lloyd“ face mare gratia romanilor din Transilvania, ca nu'i mai vine se cera furci ca pedepsa pentru sympathii russesci, pentru-ca adaoge elu, astazi romanii sunt maniosi pe muscali din caus'a Basarabiei. Intr'aceea despre portarea diariului din Ungaria preste totu si relative la cele publicate dupa Alföld in Nr. tr. ne venira unele aperiatii, carorul le vomu face locu catu mai curendu.

Din Comitatulu Bihariei 11 Martiu. Se mergemu la Oradea in Consistoriulu plenariu! Pana ce matrea archidiecesa metropolitana de Alb'a-Julia — in casu analogu — se aduna in sacrulu sinodul, si se pronuncia auctoritatuvu prin rostulu parintilor sei veterani: noi vremu a spune episcop. nostru conditiunile pre langa cari ilu alegem (Sim. Balintu in Act. sinodal de I. M. Moldovanu p. 37), pre atunci fiic'a eparchia suffragana de Oradea mare — poreclita culta si miluita — lamentéza pre afora ca vai de ea (a se vedé nrui Gaz. si Obs. la locurile respective), in catu cei ce ni audu si asculta tipetele dorerilor cu ven. redactoru alu „Observatoriului“, li paremu tristi, neconsolabili si aproape desperiati (nr. 12 sub nota).

In tempii acesti supremi: 100 de mii fl. in ventu, gimnasiulu de Beiusu in apunere; Seminariulu domesticu de Oradea fara corona, fara Societatea de lectura; episcopii nu ni vinu pre usia, ci pre aiurea, nu pentru virtuti bisericesci si culturali, ci dupa informatiuni de cortesi; preotii Satu-Mariului cu poporulu seu aproape de capu pentru stolariu etc. etc. Acum dupa ce a batutu si ora a 11-a, noi asessorii consistoriali din tractulu protopopescu alu Somesului — lapadandu tanguirea ulteriora — appellam la toti fratii preoti diecesani si mai espressu la dom. asessori consistoriali a celor 20 protopopiaturi, appellam cu tintă din frunte: Se mergemu cu totii la Oradea in Consistoriulu plenariu! Si prin ce canalu? cu unu simplu Rogatoriu, ce rogu se urmedia in toca: ori mai bine si mai demnu se'l numim: Manifestu.

Reverendissime si Illustru Domnule Vicariu!

Fața cu situatiunea trista si dubia a fondurilor si institutelor diecesane mai inalte de inventiamentu, subscrissii asessori consistoriali din tractulu protopopescu alu Somesului, avemu onore a ve rogă umilitu pre Reverendissim'a si Magnificent'a Vóstra, ca pre Vicariu-Generalu-Capitulariu, se binevoiti in interesulu supremu diecesanu a ne invită catu mai curundu in Consistoriulu plenariu.

siului, asia inse singureitatea in care traiesti, ti dà tempu de ajunsu, pentru-ca se'ti cultivi spiritul. Tu nu esti lipsita de elu, dara se cere ca se'l imbogatiesci prin lectura si prin meditatiune. Béloa intempiu multe dificultati urmandu consilielor sororei sale, in urm'a inventiului ce contractase de a-si pierde tempulu prin nimicuri; dara punendu'si tota silintă, ea reusi a face progresse surprindetore in tote scientiele. Si filosofia consolandu-o de nefericirile ei, ea 'si recastigă érasi corpulentia de mai inainte si se facu frumosu precum nu fusese nici-odata. Intr'aceea barbatulu ei se desgustase asia de tare de ea, incat desfintă casatoria sa cu ea. Aceasta nefericire din urma o amenintă cu mortea, dara sora ei Laidronetta reusi se o consoldie. Nu te supara, i dicea ea, eu cunoscu midiuloculu prin care'ti vei recastiga pe barbatul teu; urmă media numai consilielor mele si nu'ti pase de nimicu.

Principele avendu unu fiu cu Béloa, care avea se fia urmatoriulu seu, nu se grabea de locu se'si ia o alta socia, ci cugetă numai se'si petreca bine. Lui i placea forte multu se conversedie cu Laidronetta, si de căteva ori i dise, ca elu nu se va recasatori nici-odata, deca nu va afa o femeia totu asia de spirituala ca si densa. Dara decă ea va fi, i respuse cununata-sa zimbindu, totu asia de urta ca si mine? Intr'altele, domna, i respuse principele, acesta nu m'aru contraria de locu: cineva se deda si cu o facia urta, si a d-tale nu'mi mai pare asia respingatore, de candu m'amur dedat se te vediu mai desu si candu vorbesci, nu me opresce nemica se te aflu chiaru frumosu. Si apoi dreptu se'ti spunu, Béloa m'a desgustat de cele frumosu, si de cate-ori intelnescu cu vre-una, me temu se'i vorbescu, de frica se nu'mi responda vreo sotisa.

(Va urmă).

(Filosofia austriaca). Cineva a disu: „Nu cunoscu altu locu, unde se se intempe evenimente mai multe, de catu in lume“.

Altecum profitamu a Ve asigură despre fratiesc'a iubire si deosebita veneratiune.

Datu in Lipău 10 Martiu 1878

umilitu in Christosu frati:

Ciriacu Barbulu m. p.

Protopopu Somesianu,

asessoru consistorialu.

Petru Ciceronescu m. p.,
parochu in V.-martu si asess. consist.

Ioanu Selagianu m. p.,
parochu in Borhidu si asessoru consist.

Acestu (Rogatoriu), astazi cu o mana pre cale oficioasa protopopesca sbora la Oradea la Vicariatu; cu alt'a la publicitate la „Observatoriulu“; scopulu e santu si comunu. Ssuntemu convinsi, ca voru urmarondu pe rondu toti asessorii de parola ai Satu-Mariului, cu carii, fratiloru Bihoreni li dicem: Faceti voi asisdere! Dar' apoi ca se ne cunoscem barbatii devotati binelui diecesei, si pre cei ce se pitula, poftim si rogamu dupa tramiterea la Oradea, se urmedie cuita publica in „Observatoriul“.

Nota. M. D. Vicariu e cum audiu de presentu in Buda-Pesta, socotim consultu Rogatoriele ale tramite ex offo si express se sbore, si de va fi lipsa, se spuna si celor de la potere, cumca biserică gr. cat. de Oradea isi reclama imperiosu drepturile avitice autonomice-sinodali.

Datu ca mai susu.

Din partile Fagetului, comitatulu Carasiu (Abusuri si escese electorale). Restulu acestei corespondentie, a carei partea 1 esu in Nr. tr., este scrisu in termini de aceia, in catu déca l'amu publica, dn. corespondente subscrisu Aristide, ar' veni in contactu cu procurorulu; de aceea noi din crutiare cătra dsa curmamu acesta publicatiune cu atâtua mai virtosu, ca se si face onore prea peste mesura mare unui subalternu, a carui portare dore pe locitorii unui cercu, a carui persoana inse nu mai interesedia pe nici o parte a publicului cititoru din alte tienuturi. Relative la casuri de acestea, rogamu pe dnii corespondenti a tiené mai alesu in dilele nostre din antea ochilor in lini'a prima sistem'a, si numai in adou'a personele. Sistemele politice gubernementali, maximele, principiele, dupa care se gubera si administra o tiéra, acelea decidu, era nu personele, din care se compune machin'a gubernementale. Cclu mai talentatu, mai activu si onorabile functionari, déca nu place auctorilor sistemei, déca elu nu se supune orbesce ca se o execute, este delaturat si substituitu prin altulu, ca-ci tote ca Ungheria si Transilvania se afla catu 10—20 in loculu unuia. In catu pentru Banatu, Comitatele Aradu si Bihari'a, rogamu pe dn. Aristide si pe ori-car alti lectori, ca se nu'si pregete a reflecta desu la istoricele cuvente a le imperatului Iosif II citate mai pe largu in Nr. 14 alu „Observatoriului“: „Die wallachische Nation wird noch immer auf eine sehr knechtliche Art behandelt“; apoi tote aceleia căte dice imperatulu in instructiunile sale despre ur'a cea cumplita, ca-ci tote se potu aplica pana in diu'a de astazi. Se ne mai insemmam inca una: Din padurea romanésca s'u taiatu totudeauna cōdele (toporistile) la securile, cu care a fostu taiate padurile.

(Red.)

Monarchia austriaca.

Vien'a, 12 martiu. Delegatiunile sunt adunate. Cea mai grea problema, ce au ele se deslege asta-data, este votarea unui creditu extra-ordinariu de 60 milioane fl, cerutu de catra ministrulu afaceilor straine pentru unu scopu, pe care insusi comitele Andrasy nu poate său nu voiesce a'lu defini mai d'aprope. Pentru scopuri curatul bellice acea summa abia ajunge la coperirea speselor mobiliare; ca se intre in actiune, se cere summa in dieciu mai mare, precum se pote adeveri cu enorme cifre de sute de milioane din anii 1854/5, 1859 si 1866. Pentru ca se acopere spesele de occupare in Bosni'a si Hertegovin'a, insusi comitele Andrasy respinsse ideia ocuparei, prin discursulu seu tienutu in comisiiile delegatiunilor. Pentru ca se insufle respectu Rusiei, precum cugeta unele diarie magiare, este o ideia absurdă. Asa dara nimeni nu scie care este scopulu acelor 60 mil., ceea-ce se prevede ca de siguru este, ca delegatiunile intruite le voru votat.

De altmintrea parlamente si popolatiune in Austria propriu numita sunt forte nemultumite cu starea actuala a lucrurilor. Las' ca mai nimene nu crede in pace durabila, chiar de la inchiaarea pacii rus-turcesci incóce, dar ii este poporului prea de ajunsu cu enorme contributiuni, la cari este supusu pana acumu. Spiritulu ce domina in poporu

si-a aflatu expressiunea sa in cas'a deputatilor in modu mai totu asiá de brutale, că si in Buda-Pest'a. Intre altii deputatulu Schönerer pe langa ce nu mai vof se scie de dualismu, plesni in faci'a ministeriului Auersperg, ca politic'a lui ar fi politica de castrati si de femei publice. Firesce ca presiedintele l'a chiamatu in tonu infruntatoriu la ordine; Schönerer inse par'ca nici n'ar fi auditu, merse mai departe infruntandu pe ministeriu si pe parlamentu si diecündu-le că sunt servili, că-ci implinescu totu numai ceea-ce voiesce curtea.

Deputatulu Monti vorbi cu mai multa demnitate, cită inse din actele parlamentarie câteva cifre, pre catu de autentice, pre atata si desperatōre, precum de es., că in anulu 1862 budgetulu speselor generali ale intregei Monarchie (Austri'a si Ungari'a cu tōte provinciele) a fostu de 389 mil. Acelasiu budgetu de spese redusu numai la Cislaitani'a (Austri'a) pana in anulu 1876 crescuse cu 32 mil. mai susu, adeca cu totulu 421 mil. Adaugem la acesta cifr'a budgetului speselor Ungariei numai cu 250 mil. face in totalu 671 mil. S'ar potē presupune dupa datin'a de mai inainte, ca o parte considerabile din acelui budgetu enormu l'ar inghiti armat'a; inse nu este asiá, că-ce in anulu 1862 budgetulu armatei era de 136 mil., dar de la 1867 incōce delegatiunile l'au totu scadiutu, pana-ce in anulu 1877/8 ajunse numai 81 miliōne. Spesele celoru-lalte ministeriuri in 1862 era numai de 107 mil. in Cislaitani'a, care inse in periodul dualismului au crescutu la 210 mil. Prin urmare sustienerea sistemei dualistice costa numai pe Cislaitani'a 103 mil. mai multu si cam totu atata pe Ungari'a. In fine Schönerer inchiaia dicūndu: „Nu voi vota nimicu pentru scopuri bellice contra Rusiei, că-ci noi slavii nu potemu dorí victoria contra Rusiei; acest'a ar fi a ne dorí sinuciderea nostra.“ Mari si grele cuvinte de la unu representante slavu, pronuntiate in aceste momente critice in parlamentul din Vien'a.

La situatiunea prezenta.

Scirea despre inchiaierea pàcei intre Russi'a si Turci'a este autentica; cu tōte aceste noi nici chiar astadi nu comunicàmu conditiunile de pace. Caus'a este, ca acele pàna acumu s'au publicatu in diariile straine numai din audite, in trei variante, asupr'a carora inse ministrii Angliei si ai Austriei au declarat in siedintie publice parlamentari, ca nici un'a nu este autentica si ca pàna in 14 Martiu nic ei insii nu le cunoscea pe cale officiala; de aceea si sunt forte ingrijigati si chiar irritati asupr'a Russiei. Éta din ce causa noi nu voiram se apetim pe publiculu nostru cu conditiuni de pace atatu de nesigure. Se speram in se, că in fine Russi'a nu le va mai tineea in secretu, ci le va comunica lumei dupa testulu loru autenticu.

Congressulu dora se va tiené, nu inse la Jaden-Baden, ci in Berolinu; dar chiar si viitorul acelui congressu este destulu de nesiguru, din cauza că Angli'a inca nu s'a declarat, din contra ea face preparative bellice că nici odata, de unde combina multi, că déca nu mai multu, sensulu contiunilor de pace totu va fi transpirat pàna la Londra, si că gubernulu Angliei prevede unele acte violente a le Russiei, la care se dà respunsu numai tunulu. Diplomati'a se incerca a linisti spiritele; inse totu nu are nici o incredere in pace, că luandu că de regula esemplile din trecutu, se teme că chiaru din congresu va resulta o noua conflagratu.

Publiculu europenu se intaresce in acésta opiniune a sa si prin impregiurarea, că Russi'a in locu se'si micsiore die armat'a, mai virtosu o imultiesce. Se mai observa in regiunile superiori inca si actitudinea gubernului romanescu, carele in locu de a desarma, isi concentrézia divisiunile sale mai alesu in Olteni'a, că si cumu s'ar prepara la o campania noua; anume divisiunea Anghelescu se concentra la Turnu-Severinu; a lui Cerchesu la Craiova; alui Racovita la Bucuresci; éra divisiunea Leca, stationata la Vidinu si Calafatu, e destinata a veni la Pitesti, adeca in vecinatatea nostra.

In Tesali'a, Macedoni'a si Epiru se versa neincetatu sange intre turci si greci, de si Greci'a si-a retrasu trupele sale. S'a sculatu inse poporulu aceloru tieri si se bate cu furia pentru realisarea principiului nationalitatiei, că adeca provincile turcesci, despre care se va adeveri că majoritatea locuitorilor este grecesca, se fia incorporate la Greci'a.

Romania.

Bucuresci. Discursulu memorabile din 13/25 Februarie a. c. alu ministeriului presiedente

Ioanu Brateanu, asia cumu s'a publicatu intregu dupa stenografia in Monitoriulu of., este unulu din cele mai lungi, acomodatu a se reproduce mai multu numai in diariile mari care esu in tote dilele; impregiurarea inse, că elu arunca lumina preste adeveratulu decursu alu evenimentelor din Romani'a, mai multu chiaru si de cătu alu lui Cogalniceanu; apoi in consideratiune, că parte mare a acestui discursu este de valore istorica durabila, — cu tota angustimea de spatiu la care suntemu de o camada condamnat, totusi ne deciserau a'lui reproduce si noi in cătiva Nri; că-ci déca din 800 de abonati ai nostrii aru fi numai $\frac{1}{3}$ parte care se nu'l fia citit u nici macaru in estrase esite in alte diarie, acestia au totu dreptulu se céra publicarea lui si in acestu diariu alu nostru.

Discursulu dlui primu-ministru Ión C. Brateanu.

In siedinti'a de sera din 13 Febr. v. a Senatului.

Dintre oratori opositiunei, d. Boerescu a venit si a espus cestiunea ce ne preocupa intr'unu modu claru, éru nu cu insinuari si cu banueli, cumu a facutu d. Manolaki Costaki. Dsea ne-a disu, limpede si curat: ati gresit de la incepelu pâna la sfîrsitul, ati adoptat unu sistem reu, si resultatul la care ati ajunsu e dorerosu pentru tiéra, este nenorocitu. Prin urmare, au adaosu dlui, ve facem gratia de a nu ve tramite inaintea Curtiei de casatiune, cu conditiune inse, ca se plecati acasa.

Cumu vedeti dloru, acusarile dlui Boerescu suntu: mai antaiu ca amu derogatu, ca ne-amu departat de la politic'a nationala si traditionala, de la politic'a practica, positivista, care convine unui statu in conditiunea statului nostru; alu douilea, ca amu sfasiat tratatul de la Paris. Sfîrsindu, a mai disu, nu numai ca amu comis u tōte aceste gresielu, déra ca, prin duplicitatea nostra amu facutu pe intréga Europa se nu mai aiba incredere in noi.

Onor. d. Manolaki Costaki Iepurenu, seu d. Dim. Ghica, — nu tinu minte care din doui — ne-a spusu ca tōte acestea le-a scrisu unu diariu strainu. D. Boerescu inse nu le reproduce dupa vreunu diariu, ci le afirma de la sine, negresitul dupa cete i-au spusu agentii pe cari i are seu i traimit prin strainetate. Respundiendu acestoru acusatiuni, dloru senatori, se 'mi dati vola a le examina impreuna cu dvôstra.

Ni se imputa c'amu facutu o conventiune cu Russi'a, pe cea din 4/16 Aprilie, nu fiindu c'amu fostu nevoitoi, ci pentru că se ne aruncam in aventuri, éru ca astadi tiéra si noi toti suntemu victimu aceloru aventuri. Prin ce dovediti, dloru, tōte acestea? Cu ce acte sustineti asemenea asertiumi? că-ci trebuie se venit cu probe candu afirmati ceva atatu de gravu. Spuneti-ne anume abaterile comise, probati ca ne putem dispensa de a face conventiunea, ca erau nescare va garantii ca Russii nu voru putea intra in Romani'a? Acusatiunile de felulu acesta le-asi intielegi, déra nu intielegu de locu pe acelea ce ni se facu astadi, in modu nehotarit, cu cuvinte vague si fara nici unu temei care se le dovezesc, care se le sustina.

D. Boerescu ne acusa ca reu amu facutu de amu incheiatu conventiunea? Déra putea veni ore dsea cu unu inscrisu de la puteri, prin care se declare ca aru fi facutu ceva pentru noi, ca se-aru fi opusu a nu lasa se intre Russi'a in tiéra fara voi'a nostra? Apoi, dloru, e unu faptu necontestabile, ca puterile nu numai i-au lasatu, déra nici ce au voit u se amestecu intru niciu. Nu cum-va ore, fiindu-ca amu facutu noi o conventiune cu Russi'a, de aceea puterile garante au suferit ca Russii se intre in Romani'a? E absurd, si fiindu absurd, nimeni nu poate sustine una ca acesta.

Déra se mergem si mai departe. Au conventiunea Romaniei cu Russi'a dat'a dreptu Russiloru se tréca Dunarea, se faca resbelu si se sfrobesci imperialu otomanu? Fost'a conventiunea unu ce asia de puternicu, in cătu tōte puterile se taca si, din cauza ei se stea smerite, cu arm'a la picioru, fara a cuteza se se opuna?

Déra vedeti bine, dloru, ca suntu interese capitale, puteri tari, si totu nu potu face nimica. Engliter'a se crede amenintiata in interesele ei cele mai de capetenia, si totusi, cându Russii suntu langa Galipoli si in Constantinopole, — că-ci odata la St. Stefan, suntu ca si in Constantinopole — Englitera hesita si sta pe ganduri. De doue-trei ori si a tramis flot'a si de doue-trei ori si-a retrasu-o; era cându in cele din urma s'a otarit u se intre in strîntoarea Dardaneleloru, a disu ca a intrat u că ostila Russiei, ci ca se sprijine si se apere pe crestini, pe supusii sei englesi. Nu déra noi putem opri resbelul oriental supe pe Russi'a de a trece se lu faca, cu séu fara conventiunea din 4/16 Aprilie.

Ni se repeste inse: — Suntemu ingrijati, tōta tiér'a e ingrijata. Apoi intrebui pe origine, déca evenimentele cari au produs resbelul din Oriente suntu de natura a ne ingrijii numai pe noi? Nu suntu ore puteri europene cari trebuie se se fi ingrijindu totu atatu, déca nu mai multu? Sciti bine, si nu mai amu nevoia se declaru, ca guvernulu austro-ungaru areta, ca considera interesele selle jenite, puse in pericol; Engliter'a a amenintiata atatu de multu totu diu caus'a jenirii interesaror selle; si cu tote acestea nu s'a trasu anca nici o pusca in Europa. Apoi aru fi vrutu ore d. Boerescu ca noi se stam cu braciale incrasiate, se dicem ca pe noi ne ocrotesc tratatulu de la Paris? Intielegu se ne dica — cum s'a si disu de unii — ca trebuie se ne retragemu ostirea in Valachi'a mica — si amu fostu cu densa atatea lui numai in Valachi'a mica — séu se ne retragemu la munti, séu, — cumu au mai disu altii, la otarulu Russiei, la ir'u, ca se ne opunem, că se versam sange, că-ci sangule acela va esi in

viitoru o Romania mai frumosa. Intielegu aceste opiniuni, că-ci totu mai spunu ce-va; déra nu intielegu pe d. Boerescu, care nu ne propune nimicu, déra care se marginesci a ne acusa. Si apoi ve intrebui in numele si pe comptul cui vorbiti dvôstra?

D. B. Boerescu. In numele toturor nuantelor partitului conservatoru.

D. I. Brateanu, primu-ministru. In numele „Pressei, „Timpului“, etc.? Apoi dvôstra ne acusat ca amu trecutu Dunarea? Dvôstra care ne indemnat s'o trece mai in graba? Nu credu ca e acumu momentulu se facem ceea ce dice francesulu, se ne spalamu rufe murdare, — si suntu unele forte murdare — inaintea lumii care se uita la noi. (Apause).

(Va urma.)

Sciri diverse.

(In Romani'a ofertele patriotice se inmultiesc.) D. Aman din Craiova a depusu la cas'a de dotatiune a óstei, in numele magistratilor din Oltenia, sum'a de lei noui 8000 pentru ajutoriulu familiei celor cadiuti pe campulu de onore; s'a depusu asemenea la aceeasi casa suma de l. 3869 b. 25, produsulu represantatiunii date in Teatrulu celu mare de o societate de diletanti.

D. Ion Diaconovici din Suceva a oferit pentru acelasiu scopu o obligatiune domeniala de 1000 lei si d. S. Ch. Daniel din Iasi 5000 lei, in cinci obligatiuni domeniale.

Asemenea fapte suntu mai pre susu de orice lauda.

Comitetulu permanentu si primariile rurale din judetulu Dorohoi au oferit sum'a de lei 14,820 bani 76 pentru cumparare de arme si 150 pentru cojocu, flanele, etc.

(Dlu Rossi), illustrulu tragedianu, dupa ce si inchiaia seri'a representatiunilor cu societatea sa italiana in Bucuresci, a pusu la dispositiunea MSale Domnei 2000 franci spre a se imparti la ambulantile romane, ér MSa Domnitoru l'a numit u officiaru alu ordinului „Stéu'a Romanie“.

(Religiunea crestina) cuprindiendu invetaturi despre credint'a si faptele bune crestinesci pentru scolele elementare de ambe sexe de Ioanu Popa prof. la gimn. r. gr. or. din Brasovu. Acest'a este titlulu unei carticile scrise intr'o limba alésa, dara cu ortografi'a cu cedile.

(Notabilitii din Vidinu), precum ne spune R. L. dupa visit'a de eticheta, ce au facutu generalului Manu, s'au mai presentat odata inaintea dsale, rogandu'lu se aduca la cunoștința M. S. Domnitoru, si se'lu intrebe respectuosu in numele loru, déca Vidinu va remané seu nu sub stapanirea romana. Candu responsulu ar fi afirmativu, notabilitii musulmani au declarat, ca ei voru remané pe la locurile loru, la dia contra voru emigrá cu totii.

Conversatiuni national-economice.

Schitie din sciinti'a forestierala.

(Dedicate fostiloru mei colegi si amici romani dela academia.)

(Urmare si fin.)

Demustrarea acestoru adeveruri greu sentite, credu că e de prisosu; tierile desbracate de paduri ne convingu indestul. Cá exemplu voi aduce numai Romani'a. Camu inainte cu vre-o doi — trei ani ceteisem o eremiuada destulu de caracteristica a unui mandatariu poporulu de acolo, in care se plangea tare asupra urmarilor funeste, — intinderea devastarii paduriloru —, indemnandu totodata la o economia mai rationala si patriotică.*)

De altintelea ori-cine scie, că aerulu in paduri sau in giurulu paduriloru e multu mai curat si prospetu cá in orasie sau in locuri vaste. In regiunile avute de paduri temperatur'a e mai regulata si constanta, descărcaturile meteorice, (ploile etc.) dese si — abundante, dupa cumu aréta observatiunile facute; — caldurile inadusitorie si seceretele indelungate ce usca si ardu vegetatiunile, suntu raritati.

Pre langa influenti'a directa a paduriloru asupr'a societatii si naturei omenesci, mai esista anca si-o influintă indirecta.

Dupa cumu scim, prosperitatea economiei rurale e conditionata anca si dela clim'a locala, ér' acésta depinde — primo casu — dela natur'a si insusirile locurilor de impregiuri. Deca suntu paduri in apropiare, atunci influenti'a loru si prin urmare si clim'a, nu poate fi decatuit favoritoria agriculturei.

In multe locuri agronomi'a are de-a se lupta cu cele mai multe si mari greutati, findu espusa tuturor capriciilor elementari, si acésta numai din simpl'a cauza că, prin vanitatea ómenilor, fura lipsite de binefacutori a protectiei a paduriloru.

Orb'a devastare a paduriloru a facutu, că tienuturi intregi se remana neproductive, cari acumu, că totu atati inimici infriosiati, amerintia la totu momentulu vecinatatile cu nimicire si astrucare totala. Acesti-a suntu marile de nasipu volante (sboratoriu).

In aceste vulcani neardietorie anca locuia odiniora anticulu dieu Silvanu. Elu fu alungatu, éra loculu lasatu in voi'a naturei. Acésta dupa ce consumat prin poternicii ei factori — sora si ventu — tota partile si resursele nutritorie ale pamentului, 'lu desbină, sfaramă, restorse si usiură facandu-lu — cu incetul — aptu de-a poté formá nori de nasipu, de-a caroru activitate infriosiata ne istorisescu prea adeseori nefericiti locuitori din apropiarea marilor.

Asiediare si cultivarea ulteriora a acestoru desierturi sboratorie anca de-multu le privesc sciinti'a

*) De altintelea Ungari'a etc. suca nu stau mai bine, ba poate mai reu.

foresteriale că un'a dintre cele mai sante detorintie a-le sale. Succesele castigate in acesta privinta ne incurajeaza a spera, ca cu tempulu ele voru dispara.

Multe reale si neajunsuri, nascute prin desconsiderarea si neglignit'ia selbeloru, au de-a se repară si imbutati prin sciint'ia foresteriala care face progresse.

Padurile — deca le privim numai din punctu de vedere estetic — dau tieriilor si tienuturilor unu aspectu mai frumosu si mai poeticu, la care privesce si se recreea cu placere ochiul obositu au caletoriului.

Acum dupa ce ne-amu convinsu de necesitatea imperiosa a lemnului; dupa ce amu percursu pre scurtu desvoltarea culturei actuali a acestui material indisponibil; dupa ce amu apretiatu in cat'va urmările funeste ale stirpirii padurilor si amu recunoscutu necontestabilelor insusiri binefacutorie, voiu se cercetezu portarea Romanilor facia de acestu ramu interesante alu sciintiei.

Potemu afirmă cu consciuntia linisita, că inteli-gint'ia romana de dincöce ce Carpati forte pucinu s'a interesatu de acestu ramu sciintifico-economicu.

Elu a fostu la Romani mai multu unu lucru ne-cunoscute, prin urmare ignoti nulla cupido, dupa cumu dovedesce seraci'a de scripte din sciint'ia foresteriala; dura nici cei din Romani'a n'au prea escelatu in culti-varea si latirea susnumitei sciintie, lips'a de institutiuni — in acesta privinta — e barometrulu celu mai securu.**

In tempurile mai nove, dupa ce si Romanii incepura a apretia mai seriosu insemmatarea actuala a sciintielor naturali si reali, se mai dedicara vre-o cati'va si acestei frumose cariere.

Ar' fi de dorit, că pucinilor initiatori se le urmeze unu contingentu mai insemmatu!

Multe cause atat' nationali, catu si partiali — că omu alu susnumitei specialitatii — me incuragieza a indemnă la acesta.

Antaiu voiu aminti adeverulu in genere recunoscute: că cultur'a unui poporu nu stă in unilaturalitate. Cá se pôta vre-unu poporu face pretensiuni seriose la rangulu de poporu cultu, trebue se arete in tote ramurile scientifice, economice, industriale, comerciale etc., daca nu unu progresu imitabile, celu pucinu o nisuntia si activitate respectabile. Ignoranti'a Romanilor facia de sciint'ia foresteriala ar fi prin urmare unu regresu si o piedeca la ajungerea missiunii nostre si a scopului nostru geograficu.

Perplexitatea in care ne-ar' aduce vre-o schimbare ulteriora a lucrurilor, e nedescritibila, că-ci amplioati romani de susnumit'a specialitate ne lipsesc mai de totu. Ba mână poimâne se va sensi aspru acesta, daca se va introduce cu delaturarea servitilor si prin commasatiune, o organisare noua a padurilor. Multe tienuturi si comune voru fi necesitate a 'si tiené, in lips'a barbatilor nationali de specialitate, amplioati straini.

Cred că e superfluu a mai memorá, că ampliatul de foresteria e unul dintre acei pucini, cari convinde pe fiacare di cu poporul — recte cu clasele mai inferioare ale poporului. Multe si mari suntu bunetatile — pentru poporu — ce vinu din acesta atingere cotidiana.

Unu contingentu insemmatu din poporulu nostru traieste dupa meseri'a lemnariei, parte castigandu, parte formandu, parte transportandu ori prelucrandu susnumitul articlu. Influint'a ampliatilor foresteriali romanii nu pote fi decat' favorabila lucratilor con-nationali.

Pre lunga acestea economia rurala, findu ne-evilabila pentru unu economu bunu de padure, se pote mai usior latf intre poporulu din zon'a lui de activitate (Revier).

Dar' si chiamarea marézia a unui foresteriaru anca ne indemna la imbracisiarea acestei cariere; seu dora a lucră si nisu' pentr'o productiune, a carei frupte le culege posteritatea, nu-i sacrificiu si abnegare? Dar' multiple si diversele placeri venatoresci si naturali, drept'u recompensa pentru ostenele si pericolele unui padurariu bunu si consintiosu, suntu ele de desconsiderat?

Candu si anticele popora anca cautau frumseti'a padurilor si le inconjurau cu diverse superstitioni mitologice, se fumu noi neimpressionabili facia de pitorescile locuri impadurari, facia de misteriosulu susuru alu frindielor, facia de borea recoritoria ce-o gusta omulu sub umbr'a copacilor si de care si stramosiulu Virgiliu anca parea a fi incantatu***), facia de sfios'a si sprinten'a capriora, care desfeteza prin salturile sale bizarre, si facia de alte multe delicie nedescritibili, pre cari fia-care natura umana le sente intr'unu modu diferit?

Atatea cause umane si placute ne indemna la imbracisiarea acestui ramu interesantu alu sciintiei, si numai acel'a le va desconsidera, care nu precepe vocea animiei si a naturei.

Primesca dara fiacare amicu alu silvelor impreuna cu voi iubitii mei colegi si cameradi de odiniora, sincer'a mea salutare de padurariu:

"Salute barbatului care si-a alesu luculu (berculu) verde alu tieri de patria"!!!

Abrudu la 3 Februaru 1878.

Alesandru Lazaru.

Convocare.

Onorabilii membri ai associatiunei transilvane pentru litteratur'a romana si cultur'a poporului romanu din despartimentulu III (Sibiu) suntu cu onore invitati

**) Dupa cumu sciu, preste 5 milioane de Romani abia au o scola de agronomia si silvanistica in Ferestra, adeca necumu academia, dura nici sedla expresa pentru adultii foresteriali.

***) Vedi bucolicele carte I cätra Tytiru.

a se intruni in adunare extraordinaria la 10/22 Martiu a. c. la 11 ore antemeridiane, in sala „associatiunei transilvane“ din strad'a Cisnadioi Nr. 7 in Sibiu pentru alegerea de Directore in locul celui dimissionat si completarea subcomitetului despartimentului. Sibiu in 2/14 Martiu 1878.

Din insarcinarea comitetului centralu alu associatiunei.

I. Popescu m. p.
membru alu subcomitetului.

Post'a redactiunei.

Inainte de tota ceremu binevoitoru indulgentia a tuturor acelor domni abonati, caror mai alesu din caus'a absentiei redactorului dela Sibiu in afaceri familiare le remaseranu datori preste 100 de respunsuri; ne vomu adopera inse a inplini acesta datoria placuta.

In catu pentru acel cativa domni, carii insisti că se si creditam, repetim ceea ce amu disu si cu alta ocasiune: Numai acestu lucru nu se poate. Unu diariu care se demite la credite, si-a subsrisu din capulu locului sententi'a apunerei sale mai curendu seu mai tardiu; cu atatu mai tare se periclitedia unu diariu nou, care la fundarea sa are se verse dintr'odata mii de fl. Doue foi periodice romanesce, care in Decembre incetara a esu, au se'si multiamesca acesta numai crediterelor date.

Acelor amici carii voiescu că „Observatoriulu“ se ésa in formatu mai mare si de 4 ori in septemana, le multiamimmo din tota anima, ne voru da inse voia, că spre a coperi spese indoite, se mai asteptam gruparea inprejurul ddorului inca de vreo 500 abonati.

Cernauti, 7/19 Febr. Unic'a dorintia'mi este: revederea.

Baziasiu. (timbrulu poste 25 Febr.). Se se scia odata pentru totudeauna, că scrisori si articlii anonimi se considera că neveniti la orice redactiune care a invenitatu a se stima pe sine si pe publiculu seu.

Clusiu, 5 Mart. Va intra, indata ce i vomu afia locu. Intraceea binevoiti a reflecta la primulu nostru din Nr. 17.

Clusiu, 3 Mart. Esci totu celu bunu si generosu. Voi studia ideile Diale si apoi ne vomu intielege.

Branu-Tientiari 2 Mart. Primitu exactu. Salutare si multiamita cordiale.

Sugatag in comit. Satmaru 7 Mart. §§-i 300 si 302. Despre detalii pe cale privata.

Higien'a si Scol'a.

Foi'a pentru

Sanatate, morbi, educatiune si instructiune.

Va esti in 1/13 di a fia-carei lune, in numeri cate de o colo cu invelitoria colorata; si va publica: articlii din sfer'a igieniei, medicinei naturale si a educatiunei si instructiunei populare, — urmarindu asta de aceea toti pasii facundi pre terenulu scolaru si literariu, si tienendu in evidenta pre cetitorii sei cu tota legile si dispositiunile privitorie la caus'a igienica si scolastica.

Numerii restanti se voru supeni in decursul se-mestrului I a. c. edandu-se nrulu 1 (pentru ianuaru) in 1/13 martiu, nrui 2 si 3 (pentru februaru si martiu) in 1/13 aprile, nrui 4 si 5 (pentru aprile si maiu) in 1/13 maiu, — de acoala inainte apoi va urma regulatate unu nrui la 1/13 a fia-carei lune.

Pretiulu de prenumeratiune pe anulu intregu e 2 fl. v. a. — Pentru Romanii si strainetate 5 franci — lei noi. — Collectantii primescu dela 5 exemplarie solvite — unul gratificatiune.

Articlii, corespondiente si totu ce privesce redactiunea — se se adreseze: La Redactiunea foiei „Higien'a si Scol'a“ in (Temesvár) Temisiór'a; er banii de prenumeratiune, reclamatii si totu ce privesce editiunea — se se adreseze: La Editiunea foiei „Higien'a si Scola“ in Gherla (Szamosujvar).

Redactoriu:

Dr. P. Vasiciu.

Editoriu:

N. F. Negruțiu.

Banc'a generala de assecurare mutuala „Transilvania“.

A IX-a adunare generala ordinara

se va tienea Dumineca in 26 Martiu 1878 la 3 ore dupa prandiu in cas'a propria (Strad'a Cisnadioi 5).

Obiecte de pertractare.

1. Darea de sem'a despre afacerile anului 1877 si substernerea bilantului;
2. Raportulu comitetului de supraveghiere despre computurile anuale;
3. Intregirea consiliului administrativu;
4. Propunerii incuse din partea membrilor.

Sibiu, in 2 Martiu 1878.

Consiliulu administrativu.

Anunciu.

Se cauta o educatoresa romana sau pricepatore de limb'a romana, langa doue fetitie la o familia intr'unu opidu din Selagiu.

Doritorele de a se aplică sunt rogate se se puna in cointiegere asupra conditiunilor cu dl P. Cosma, advocat in Sibiu, strada Cisnadioi Nro. 20.

3-3

Tresthi'a 5 Mart. Primate tota. Primesce si Dta stringere de mana fratișeasa.

Beișiu, 11 Mart. „Dacoromanismulu etc.“ Am citit reflexiunile din Oradea si Clusiu. Schiller ar dice: Ich kenne meine Pappenheimer.

Resitua, 3 Mart. Aveti mare dreptate. — Acela pote sci, că pe promisiuni desierte nu se dă. — Vi s'au tramis.

Brasovu, 12 Mart. La insulte nu se respunde.

Pretiurile cerealielor

si altoru obiecte de traiu au fostu la

15 Martiu in Sibiu:

Grâu, dupa cualitati	1 hectolitru fl. 8.80—9.80
Grâu, amestecat	1 " " 7.60—8.40
Secara	1 " " 6.40—6.80
Papusișiu	1 " " 6.40—7.—
Ordui	1 " " 6.—
Ovesu	1 " " 2.90—3.30
Cartof	1 " " 2.50—3.—
Mazare	1 " " 12.—
Linte	1 " " 15.00
Fasole	1 " " 8.—
Lardu (slanina)	50 Kilogram. " 35.00
Untura (unsore topita)	50 " " 30.00
Carna de vita	1 " " —36
Oua 10 de	1 " " —20

Cursulu monetelor in val. austr.

Vienna, 15 Martiu.

Galbinii imperat. de auru	fl. 5.60 cr.
Moneta de 20 franci	9.53 "
Imperialu rusescu	9.76 "
Moneta germana de 20 marce	11.70 "
Sovereign englesi	11.93 "
Lira turcesca	10.85 "
Monete austri. de argintu 100 fl.	105.80 "

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

11 Martiu n.

Obligatiuni rurale din 1864 cu 10%	1. 95.— b.
Imprumutul Oppenbaem din 1866 cu 8%	93.50 "
Obligatiune de imprumutu dominialu din 1871 cu 8%	89.— "
Creditu fonciariu (hypot.) ruralu cu 7%	82.1 " "
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%	72.— "
Imprumutul municipalu (alu capit.) din 1875 cu 8%	82.— "
Fondulu de pensiuni (per 300 l. a.) cu 10%	150.— "
Actiunile calilor fer. rom. din 1868 cu 5%	24.90 "
Actiunile calilor fer., prioritati din 1869 cu 6%	72.30 "
Daci'a, Compania de ascur. din 1871 actiunea de 250 l. a. 8%	120.— "
Romania, Compania de ascur. (act. de 100 l. n.)	45.— "
1873 cu 8%	45.— "

Carti romanesci.

<tbl